

VEJLEDNING TIL AFHOLDELSE AF KURSUS I MAKKERLÆSNING

Dette er en vejledning til, hvordan I kan afholde kurset i makkerlæsning for de unge, der skal være makkerlæsere for børn i 1.-2. klasse i forbindelse med Min makkerlæser – min ven.

KURSETS OVERORDNEDE INDHOLD OG FORMÅL

På kurset bliver de unge klædt på med alt det, de skal vide, for at kunne være makkerlæsere for et mindre barn. Kurset består af følgende elementer:

1. At gøre de unge bevidste om deres rolle og ansvar som makkerlæsere.

På den måde er de unge klar over, hvad de siger ja til. At lægge vægt på deres ansvar som makkerlæsere styrker desuden indsatsens rollemodelselement.

2. Præsentation af læsemetoder og ordlege og afprøvning af metoderne via rollespil.

Det er naturligvis vigtigt, at de unge præsenteres for de konkrete makkerlæsningsmetoder, så de kan bruge dem sammen med deres lille makkerlæser. At øve sig gennem rollespil på kurset skal give dem en bedre forståelse for- og føling med metoderne.

3. Viden om læsning og hvordan man skaber et positivt læringsrum.

Tanken er, at de unge bliver bedre i stand til at lære de små at læse, hvis de har en grundlæggende forståelse af, hvordan man egentlig lærer at læse - at læsning består i både at kunne *afkode* og *forstå* det, man læser. Denne viden giver fx en bedre forståelse for, hvorfor de også skal tale om teksten med de små og ikke kun læse.

Kurset varer maks. 4 timer og veksler mellem oplæg, dialog og øvelser, hvor de unge skal prøve metoderne af på hinanden. I drejebogen er der et eksempel på en tidsplan for kurset, hvor der er sat god tid af til alle elementer.

DE INDLEDENDE OVERVEJELSER

Det første, I skal have afklaret, når I planlægger kurset i makkerlæsning, er, *hvem, hvor, hvornår, hvad og hvordan*.

Hvem, skal afholde kurset. Vi anbefaler, at den der afholder kurset, også er den, der kommer til at være til stede som støtteperson under læsesessionerne. Det kan være en boligsocial medarbejder eller en læsevejleder fra skolen. Fordelen ved at benytte en læsevejleder er, at de kender til teorier og metoder inden for læsning og er vant til at undervise børn. En boligsocial medarbejder har dog ofte erfaring med at skabe gode rammer og relationer og kan derfor i høj grad bidrage med dette på kurset. Er det muligt, kan kurset også afholdes i fællesskab.

Hvor kurset afholdes, afhænger af de rammer, der er hos jer. Det optimale er, at det afholdes samme sted, som makkerlæsningen kommer til at foregå. Så ved de unge, hvor de skal møde og kender lokalerne. Er dette ikke muligt, kan det være praktisk at lægge kurset et sted, de unge allerede kender. Kommer de alle fra samme skole, kan skolen måske lægge lokaler til. Tænk dog over, at de unge skal opleve, at de er på kursus og ikke bare har fået forlænget deres skoledag.

Hvornår kurset afholdes bør times med makkerlæsningsforløbets opstart, og kurset skal helst ligge forholdsvist tæt på opstarten. Vores anbefaling er, at der maks. går to uger fra kurset afholdes, til at makkerlæsningsforløbene starter.

Hvad kurset indeholder, og hvordan I afholder det, er beskrevet i denne vejledning og den tilhørende drejebog. Derudover har CFBU udarbejdet en PowerPoint, der kan anvendes ved afholdelse af kurset. Bemærk at CFBUs materialer blot er et udkast til, hvordan kurset kan afholdes. Vi anbefaler, at den, der afholder kurset, sætter tid til at gennemgå og tilpasse kursusmaterialet og fx fjerner slides, tilføjer andre øvelser m.m.

DET SKAL DU BRUGE TIL AT AFHOLDE KURSET

1. **PowerPoint oplæg og udstyr til at vise det.** CFBU har lavet et udkast til en PowerPoint-præsentation til formålet, hvori kursusafholderen selv skal tilføje enkelte detaljer. Præsentationen indeholder noter med forslag til, hvad der kan siges til de enkelte slides.
2. **Dregebogen** er kursusafholderens oversigt over kurset, hvor lang tid der er afsat til hvert enkelt element, hvad indholdet er i de enkelte dele osv. (se dregebogen på side 5).
3. **En kursusmappe** til hver enkelt kursUSDeltager med print af de relevante makkerlæringsmetoder (gerne laminerede). Husk ekstra øve-sider af logbogen til når makkerlæserne skal prøve at udfylde den.
4. **Bøger** som deltagerne skal bruge, når de prøver de forskellige makkerlæringsmetoder.
5. **Blok og papir** til deltagerne, så de kan skrive noter til oplægget.
6. **Andre materialer**, der er gode at have, er fx flip-over, white board eller store stykker papir til fælles brainstorm.

Alle materialer til kurset og makkerlæserne kan hentes [her](#) på CFBUs hjemmeside.

SKAB GODE RAMMER

For at gøre kurset motiverende og til en god oplevelse for de unge deltagere, anbefaler vi:

- **Gør det lidt 'lækkert':** Giv deltagerne en fornemmelse af at være på et rigtigt kursus fx ved at printe materialerne ud på godt papir, udlevere blok og kuglepen og tilbyde snacks.
- **Lav en mappe til hver makkerlæser (laminer gerne indholdet):** Mappen kan deltagerne følge med i under kurset samt bruge i læsesessionerne, hvis de har brug for at genopfriske noget. Materialerne til mappen kan hentes på [CFBUs hjemmeside](#).
- **Skab en god og tryk stemning:** Det er særlig vigtigt at forsøge at fremme en tryk stemning, da deltagerne skal lave rollespil undervejs, hvilket kan være udfordrende for nogle.

BEHOV FOR AT GENOPFRISKE KURSET

På kurset bliver de unge præsenteret for rigtig meget viden om læsning, rammen for læsning og konkrete læsemetoder, som de efterfølgende skal bruge i virkeligheden.

Det kan være et stort ansvar for et ungt menneske, og det er derfor vigtigt at støtte makkerlæserne undervejs. De store makkerlæsere kan både have behov for støtte i forhold til, hvordan de skal bruge de konkrete læsemetoder og i forhold til de mere sociale sider af indsatsen og relationen til den mindste læsemakker. En god idé er at samle makkerlæserne efter de første uger med makkerlæsning for at repetere metoderne og tale om, hvorvidt de oplever nogle udfordringer.

Læs mere om støtte af de store makkerlæsere i CFBUs [Implementeringsguide til Min makkerlæser – min ven.](#)

DREJEBOG TIL AFHOLDELSE AF KURSUS FOR MAKKERLÆSERE

Fx kl.	Min	Indhold	Hvorfor (Formål)	Oplæg // Hvad skal der ske (Processen)	OBS
8.45	15	Ankomst + lidt at drikke/spise	Sikrer at alle kommer, så I kan starte til tiden. En hyggelig og rar start + energi til at deltage.	Start evt. med at servere juice + en morgenbolle, en frokostsandwich, en kiks eller lignende et kvarter inden I starter	
9.00	5	Introduktion Slide: 1-2	Sætte rammen for kurset, så deltagerne ved, hvad de skal de næste timer.	Velkomst + Præsentation af programmet (5 min):	HUSK: projektor – og andet udstyr du skal bruge til kurset
9.05	15	Præsentation og energizer Slide: 3	<i>Check-in øvelse:</i> deltagerne får præsenteret sig for hinanden, og isen brydes med en energizer.	Præsentationsrunde (5 min): - Deltagerne fortæller, hvad de hedder - Deres klassetrin (evt. hvilken skole) - Stil jer evt. i en rundkreds på gulvet mens I gør det. Energizer (10 min): - Vælg en af de to energizers, der står beskrevet i PowerPoint - eller en helt tredje.	
9.20	15	Det praktiske om makkerlæsning Udbytte, ansvar og motivation Slide: 4-8	Makkerlæserne kender og forstår de rammer, de har for deres arbejde som makkerlæsere. Makkerlæserne skal forstå, at de får udviklet deres faglige, personlige og sociale kompetencer. De skal motiveres til at gøre en forskel for andre. De skal forstå, at det er et job, og forstå det ansvar, det indebærer.	Oplæg (5 min): - Fortæl hvor, hvornår og hvordan makkerlæsning kommer til at foregå hos jer. - Præsenter hvordan en læsesession er bygget op. Snak i plenum (10 min): - Tal om hvad de får ud af det. - Tal om hvad de små for ud af det - Tal om deres ansvar	Husk at give dem mulighed for at stille spørgsmål.
9.35	2	Redskaber til makkerlæsning (intro) Slide: 9	En overgang til kursuddelen om de konkrete læseredskaber og afprøvning af disse.	Oplæg (5 min): - En kort intro til det de skal igennem, som er: de tre læsemetoder, de generelle læseregler, og <i>Når det er svært</i> + et samlet rollespil med afprøvning af metoderne.	Husk at give dem mulighed for at stille spørgsmål.

09.37	18	Vælg den rigtige bog (intro og rollespil) Slide: 10-12	At makkerlæserne lærer <i>Femfinger-testen</i> at kende og bliver i stand til at vælge en bog, som passer barnets niveau.	Oplæg (7 min): - Fortæl om hvordan man vælger den rigtige bog - Forklar femfingertesten og illustrer/eksemplificer den gerne. - Det handler om at vælge bøger ud fra interesse, og hvor svære de er. Øvelse (10 min): - Makkerlæserne går sammen 2&2 og afprøver metoden. - De skiftes til at spille lille og stor, dvs. 5 minutter i hver rolle.	Medbring udprint af metoden (skal være i deres Makkerlæsermappe) + Bøger, som de kan bruge til øvelsen.
09.55	60	De tre læsemetoder, de generelle læseregler og Når det bliver svært (intro og rollespil) Slide: 13-22	Makkerlæserne lærer om: - De tre læsemetoder - De generelle læseregler - Hvad de skal gøre, hvis barnet fx ikke kender et ord, læser forkert, eller springer over. Makkerlæserne afprøver det hele i et rollespil.	Oplæg (20 min): - Præsentationer af hver af de 3 læsemetoder, de generelle regler og, <i>Når det bliver svært</i>. Øvelse x 3 (40 min): - Makkerlæserne afprøver de 3 læsemetoder (de afprøver samtidig også de generelle læseregler, og <i>Når det bliver svært</i>) - Der er afsat 10 min til hver metode - De går sammen 2&2 og skiftes til at spille lille og stor, dvs. 5 minutter i hver rolle under hver metode. - Efter hver læsemetode samles der kort op - er der noget, de er i tvivl om m.m.?	Medbring udprint af metoderne (skal være i deres Makkerlæsermappe) + Bøger, som de kan bruge til øvelserne.
10.55	10	PAUSE Slide: 23		Sig det tidspunkt hvor de skal være tilbage.	
11.05	5	Om at lære at læse Slide: 24	Makkerlæserne får en bedre forståelse for: - Hvad det vil sige at lære at læse - Baggrundsviden ift. at hjælpe en med at lære at læse	Oplæg (5 min): - Den simple læseligning: Læseforståelse = afkodning x sprogforståelse	Tip: Hvis den der afholder kurset ikke er bekendt med teorien, så få evt. en mini-intro af skolens læsevejleder.

11.10	25	Snak om det I læser (intro og rollespil) Slide: 25-27	Makkerlæserne: - Får viden om, hvorfor de skal tale om teksten - Bliver klædt på til at tale om teksten.	Oplæg (5 min): - Hvad man kan tale om både før, under og efter læsningen? Snak i plenum (5 min): - Fælles eksempel/brainstorm - Makkerlæserne får at vide, at det afhænger af barnets læseniveau, hvornår de skal tale om teksten. Øvelse (15 min): - Makkerlæserne laver et rollespil, hvor de 2&2 taler om teksten og skiftevis spiller lille og stor makkerlæser. Og I samler op på deres erfaringer i plenum.	Hav nogle bøger/tekster med, der egner sig til at tale om, og som makkerlæserne kan læse på relativ kort tid.
11.35	15	Logbogen Slide: 28-30	Makkerlæserne: - Får kendskab til logbogen - Forstår hvornår og hvordan, de udfylder den. - Forstår, hvor vigtigt det er, at de udfylder logbogen.	Oplæg (5 min): - Præsenter logbogen og vis et eksempel på hvordan de udfylder den. - Fortæl hvornår de skal udfylde den - Intro til øvelsen Øvelse: (5 min) - Hver makkerlæser udfylder logbogen for det sidste rollespil, de gennemførte Opsamling (5 min) - Er der noget, de er i tvivl om, ift. hvordan de skal bruge det?	Udlever logbogen.
11.50	15	PAUSE Slide: 31		Gør evt. pausen 15 min længere og byd på en sandwich eller lignende. Sig det tidspunkt hvor de skal være tilbage.	
12.05	15	Et godt og trygt læsemiljø Slide: 32-35	Makkerlæserne bliver bevidste om, at de skal skabe gode, trygge og positive rammer for læsningen. De får redskaber til, hvordan de kan skabe et godt læsemiljø + hvilke redskaber de kan bruge, hvis det ikke er så nemt.	Snak i plenum (3 min): - Hvad tænker de, der skal til, for at det bliver trygt og godt for børnene at læse sammen med dem? Oplæg (12 min): - Saml op på det, der blev sagt i brainstormen, og evt. udvide med andre ting, der er vigtige for at give emotionel og faglig støtte og feedback. - Hvordan roser man? - Koncentrations-hjælp – herunder <i>sproglege</i>	Brug en flip over eller whiteboard og skriv de ting der bliver sagt i brainstormen

12.20	20	Hvordan siger vi godt "hej" og "farvel"? Slide: 36	Makkerlæserne bliver bevidste om, hvordan en god velkomst og afslutning på hver læsesession bidrager til et god og tryk stemning. De skal i fællesskab komme frem til, hvordan de vil gøre det – og prøve det af et rollespil.	Oplæg (3 min): - Introduktion og evt. et eksempel Fælles brainstorm (10 min): - Makkerlæserne skal i fællesskab komme frem til, hvordan de vil sige "hej" og "farvel" til de små ved hver læsesession. Rollespil og afrunding (7 min): - I afprøver jeres "hej" og "farvel" - Saml op på, hvordan den fungerede	
12.40	5	Støtte fra en voksen Slide: 3	De ved at de kan hente støtte	Oplæg (5 min) - Gennemgå sliden	Det er en åben slide, hvor I skal skrive ind, hvordan I arbejder med at støtte makkerlæserne
12.45	5	Første læsegang Slide: 38-40	De ved hvad de skal den første makkerlæsningsgang De får opsummeret, hvad der er i deres makkerlæsermappe.	Oplæg (5 min): - Præsentation af det første møde - Oversigt over redskaber	
12.50	10	Afrunding Slide: 41	Makkerlæserne ved, hvad der nu skal ske. God afslutning på kurset + alle får sat ord på, hvad de går hjem med.	Oplæg: (3 min) - Gentag noget af det praktiske om start på makkerlæsningsforløbene, evt. mødetid og sted, eller hvordan de får mere viden om start. Check ud øvelse: (7 min) - Bed makkerlæserne om at sige en ting, som de synes, de har lært i dag, og som de vil være særligt opmærksomme på i deres arbejde som makkerlæsere. - (Sig bare en sætning hver – giv gerne et eksempel)	Stil jer evt. i en rundkreds på gulvet, mens I gør det
13.00		Tak for i dag		Sig evt. at kurset varer 10 min. mere (fx til 13.15), så er der lidt ekstra tid, hvis I bliver forsinket.	